

STANDARDI U PRIMJENI INTERNETSKE TEHNOLOGIJE

Predavanje 05

CSS - selektori

Element selektor

- Selektira sve HTML elemente tog tipa.
- Primjer: **div { }** selektira sve <div> elemente.

ID selektor

- Selektira element s određenim ID atributom. ID bi trebao biti jedinstven unutar dokumenta.
- Primjer: **#navbar { }** selektira element s ID-om "navbar".

Class selektor

- Selektira sve elemente s određenom klasom.
- Primjer: **.button { }** selektira sve elemente s klasom "button".

Selektori Atributa

- Selektira elemente na temelju prisutnosti ili vrijednosti atributa.
- Primjer: **a[target="_blank"] { }** selektira sve <a> elemente s atributom target="_blank".

Pseudo-klase

- Selektira elemente na temelju njihovog stanja.
- **a:hover { }** selektira <a> elemente kad miš pređe preko njih.

Pseudo-elementi

- Selektira dio elementa.
- **p::first-line { }** selektira prvu liniju svakog <p> elementa.

CSS - selektori

Direktni Sljedbenici (>)

- Selektira elemente koji su direktni djeca specificiranog elementa.
- Primjer: **div > p { }** selektira sve <p> elemente koji su direktna djeca <div> elementa.

Svi Sljedbenici ()

- Selektira sve sljedbenike specificiranog elementa, bez obzira na dubinu.
- Primjer: **div p { }** selektira sve <p> elemente unutar <div> elementa.

Poredani Selektori (+)

- Selektira element koji je neposredno nakon specificiranog elementa.
- Primjer: **div + p { }** selektira prvi <p> element neposredno nakon <div> elementa.

Susjedni Selektori (~)

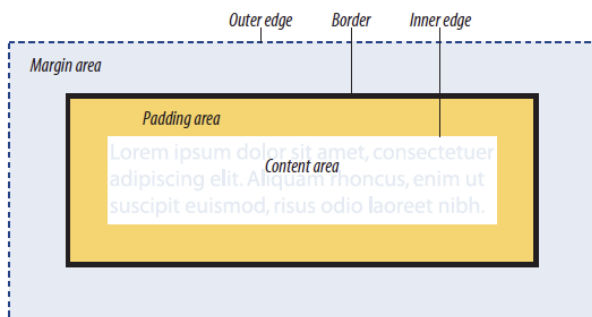
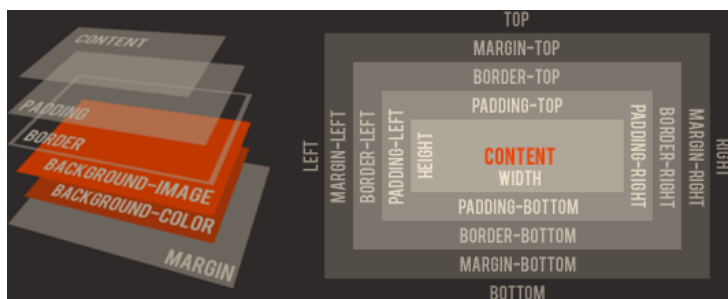
- Selektira sve elemente koji su susjedni s specificiranim elementom.
- Primjer: **h1 ~ p { }** selektira sve <p> elemente koji su na istoj razini s <h1>.

Univerzalni Selektor (*)

- Selektira sve elemente na stranici.
- Primjer: *** { }** primjenjuje stil na svaki element unutar dokumenta.

CSS – box model

CSS Box Model je osnovni koncept u web dizajnu i razvoju koji objašnjava kako se svaki HTML element prikazuje kao pravokutna kutija na web stranici. Box model opisuje kako su veličina, prostor i okvir elementa izračunati.

Komponente Box Modela

- **Sadržaj** (Content): Tekst, slike ili drugi sadržaj unutar elementa.
- **Padding**: Prostor između sadržaja i granice (bordera). Povećava veličinu elementa, ali ne dodaje boju pozadine sadržaju.
- **Okvir** (Border): Okvir oko paddinga (i sadržaja). Može biti transparentna ili obojana.
- **Margina** (Margin): Prostor izvan granice. Ne povećava veličinu samog elementa, ali utječe na prostor između elemenata.

CSS - prefiksi

CSS prefiksi, poznati i kao vendor prefiksi, koriste se za omogućavanje pregledničko-specifičnih verzija CSS svojstava i značajki koje možda još nisu potpuno standardizirane ili su u eksperimentalnoj fazi. Prefiksi omogućavaju web dizajnerima da iskoriste nove CSS mogućnosti prije nego što postanu dio službenih specifikacija, osiguravajući pri tome kompatibilnost s različitim preglednicima.

Što su CSS prefiksi

- CSS prefiksi su kratki identifikatori dodani na početak CSS svojstava, koji označavaju da su svojstva specifična za određeni preglednik ili skup preglednika.

Najčešći prefiksi

- **-webkit-**: Za Chrome, Safari, novije verzije Opera i druge WebKit bazirane preglednike.
- **-moz-**: Za Mozilla Firefox.
- **-o-**: Za starije verzije Opera.
- **-ms-**: Za Internet Explorer i Microsoft Edge.

Kako web standardi sazrijevaju i preglednici postaju sve usklađeniji s tim standardima, potreba za prefiksima smanjuje se.

CSS - overflow

overflow određuje što se događa s sadržajem elementa ako on prelazi dimenzije tog elementa, bilo po širini ili visini.

Vrijednosti:

- **visible**: Zadana vrijednost. Sadržaj prelazi dimenzije elementa bez rezanja.
- **hidden**: Sadržaj koji prelazi dimenzije elementa se reže, i nije vidljiv.
- **scroll**: Dodaje scroll trake elementu, omogućavajući pregled cijelog sadržaja.
- **auto**: Preglednik odlučuje treba li dodati scroll trake, ovisno o potrebi prikaza sadržaja.
- **overflow-x** i **overflow-y**: Omogućavaju nezavisno kontroliranje ponašanja prelijevanja sadržaja po horizontali (**overflow-x**) i vertikalni (**overflow-y**).
- **overflow: auto**; za optimalno korisničko iskustvo, jer će scroll trake biti prikazane samo kada je to nužno.

CSS - flow

CSS svojstvo float koristi se za postavljanje elementa na lijevu ili desnu stranu njegovog roditeljskog elementa, omogućavajući ostalom sadržaju da teče oko njega. Povijesno, float je često korišten za postizanje layouta stranica, poput tekstualnog sadržaja koji teče oko slika.

Što je float

CSS svojstvo koje omogućava elementu da "pluta" lijevo ili desno unutar svog kontejnera, dok sadržaj teče oko njega.

- **left:** Element se pomakne na lijevu stranu roditeljskog elementa.
- **right:** Element se pomakne na desnu stranu roditeljskog elementa.
- **Primjena**
 - Tekst teče oko slika: Uobičajena upotreba za float je omogućavanje tekstu da teče oko slika na web stranici, slično layoutu u novinama ili časopisima.
 - Stvaranje stupaca: Prije popularizacije Flexboxa i CSS Grida, float se često koristio za stvaranje stupaca u layoutima.
 - **float** može uzrokovati probleme u sučelju, jer "plutajući" elementi mogu izlaziti izvan granica svog roditeljskog kontejnera.
 - Svojstvo **clear** koristi se za kontrolu načina na koji elementi teku u odnosu na "plutajuće" elemente.

CSS - position

CSS svojstvo **position** je ključan alat u web dizajnu za kontrolu rasporeda i pozicioniranja elemenata na stranici. Omogućava vam definiranje kako i gdje se element pojavljuje u dokumentu ili u odnosu na druge elemente.

Vrijednosti

- **static**: Zadana vrijednost. Elementi su pozicionirani prema normalnom tijeku dokumenta.
- **relative**: Element je pozicioniran relativno u odnosu na njegovu normalnu poziciju, omogućavajući vam da ga pomičete koristeći **top**, **right**, **bottom**, i **left** svojstva.
- **absolute**: Element je uklonjen iz normalnog tijeka dokumenta i pozicioniran relativno na najbliži pozicionirani predak (koji nije static).
- **fixed**: Element je fiksiran na određenu poziciju u viewportu i ostaje na mjestu prilikom pomicanja stranice.
- **sticky**: Kombinira relativno i fiksno pozicioniranje. Element je relativno pozicioniran dok ne dosegne određeni prag u viewportu, nakon čega postaje fiksiran.


```
#tower-of-pisa {  
  font-style: italic;  
}
```

```
#titanic {  
  float: none;  
}
```

```
#big-bang::before {  
  content: "";  
}
```

```
.hobbit {  
  height: 50%;  
}  
  
.hobbit #foot {  
  width: 200%;  
}
```

```
.ninja {  
  visibility: hidden;  
  color: black;  
}
```

```
.wife {  
  right: 100%;  
  margin: 0%;  
}
```

```
#europe .country {  
  border: none;  
}
```

```
.obese {  
  width: 200%;  
  overflow: visible;  
}
```

```
.rich-people {  
  top: 1%;  
}  
  
.working-class {  
  bottom: 99%;  
}
```